

PAUS FRANCISCUS

In alle
eenvoud

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Omslagontwerp Studio Lannoo
Vormgeving Keppie en Keppie
Foto's © L'Osservatore Romano Romano Servizio Fotografico

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt en Tom Zwaenepoel
D/2014/45/539 - ISBN 978 94 014 1792 1 - NUR 728

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PAUS FRANCISCUS

In alle eenvoud

Samengesteld door Tom Zwaenepoel

 | LANNOO

*Misschien heb ik geen boom geplant of geen boek geschreven,
maar heb ik leven geschonken, wijsheid verspreid?*

PAUS FRANCISCUS

6 JANUARI 2014

INHOUD

Inleiding		9	
Biografie van Jorge Mario Bergoglio		20	
A			
aanbidding	21		
abortus	22		
advent	23		
afgunst	23		
angst	24		
antisemitisme	24		
apostel	25		
arbeid	25		
armoede	27		
atheïst	28		
B			
barmhartigheid	30		
bejaarde	33		
bekoring	34		
Benedictus XVI	35		
beslissing	35		
biecht	36		
bisschop	38		
blik	39		
broederschap	39		
C			
catechist	41		
celibaat	41		
christen			41
communicatie			44
concreet			45
conflict			45
crisis			45
D			
dank			46
denken			46
deur			47
dialoog			47
dienen			49
dood			49
doop			51
Driekoningen			52
drugs			53
duivel			53
E			
economie			54
eerste communie			55
eeuwig leven			56
egoïsme			56
ellende			57
engel			58
ethiek			58

eucharistie	59	honger	97
evangelie	60	hoop	98
evangelisatie	61	huis	100
		huwelijk	101
F		J	
fout	65	jaloerie	105
Franciscus van Assisi	65	jeugd	105
		jezuïet	109
G		Jezus	111
gebed	68	Johannes XXIII	130
geduld	72	Johannes Paulus II	131
geld	72	Jozef	132
geloof	73		
geluk	75	K	
gemeenschap	76	kapitalisme	133
genade	77	kardinaal	133
geneeskunde	77	Kerk	134
gevangene	78	Kerstmis	139
geweten	78	kind	141
gezin	79	kruis	142
globalisering	82	kruisteken	145
God	83	kunst	145
Goede Week	87	kwaad	146
grens	88		
grootmoedigheid	88	L	
grootouder	88	Laatste Oordeel	148
		laboratorium	148
H		lam	148
hand	90	leek	149
hart	90	leven	149
heilige	92	licht	150
Heilige Geest	93	liefde	152
hemel	95	liturgie	156
hemelvaart	95		
homilie	95		
homoseksualiteit	96		

M		R	
maffia	157	rechtvaardigheid	192
Maria	157	religieus	192
martelaar	161	revolutionair	194
media	162	rijkdom	194
mens	163	roddel	195
migrant – vluchteling	165	roeping	196
missie	167	Rome	198
moed	167	rozenkrans	199
moeder	168		
moraal	170	S	
		sacrament	200
N		Sacramentsdag	200
natuur	171	schaamte	200
nederigheid	172	solidariteit	201
		sport	202
O		stad	204
oecumene	173	stem	205
onderscheiding	175	sterkte	205
onrust	175	stilte	206
ontmoeting	175	symfonie	206
onverschilligheid	177		
onzekerheid	179	T	
oog	180	talent	207
oorlog	180	terrorisme	207
opvoeding	183	theoloog	207
		Tien Geboden	208
P		tijd	209
paus	185	traagheid	211
pelgrimstocht	186		
pessimisme	188	U	
politiek	188	universiteit	212
priester	189		
profeet	191		

V			W	
vader	213		waakzaamheid	226
vasten	213		waarden	227
veiligheid	214		wijsheid	227
verkeer	215		woord	228
verlangen	215			
verrijzenis	215		Z	
verstand	216		zegen	229
vertrouwen	216		ziekte	229
vormsel	217		ziel	231
vrede	218		zonde	232
vreugde	220			
vriendelijkheid	222			
vriendschap	222			
vrijheid	223			
vrouw	223			
Bronvermelding				234
Fotoverantwoording				256

INLEIDING

‘Broeders en zusters, goedavond! U weet dat het de plicht van het conclaaf was om Rome een bisschop te geven. Het lijkt erop dat mijn broeders kardinalen naar het einde van de wereld hebben moeten gaan om er een te vinden.’ Met deze woorden leerde de wereld de opvolger van paus Benedictus XVI kennen, die na een pontificaat van zeven jaar en tien maanden onverwachts ontslag genomen had. Het was een 76-jarige Argentijn die op 13 maart 2013 na twee dagen en vijf stembeurten de verplichte tweederdemeerderheid van de 115 stemgerechtigde kardinalen gehaald had.

Sinds die dag is Jorge Mario Bergoglio de 266ste paus en de geestelijk leider van naar schatting 1,2 miljard katholieken wereldwijd. Voor het eerst leidt een Latijns-Amerikaan de Rooms-Katholieke Kerk. Hij is de eerste niet-Europese paus sinds de Syriër Gregorius III (731-741). Hij is de eerste paus die tot een religieuze orde behoort sinds de verkiezing van de camaldulenzers monnik Gregorius XVI (1831-1846) en de eerste jezuïet die kerkleider wordt, ook al wordt de generaal-overste van de jezuïetenorde weleens de ‘*papa nero*’ (zwarte paus) genoemd wegens zijn eenvoudige zwarte habijt. Hij is tevens de eerste pontifex die de naam ‘Franciscus’ draagt.

Zijn verkiezing was voor iedereen een verrassing. De Latijns-Amerikaan was niet bekend, ook niet onder de kardinalen van de andere continenten. Hij geldt niet als Vaticaanse insider of expert voor bepaalde christelijke thema's. Hij is geen groot spreker met retorische talenten. Maar zijn nederigheid, zijn intensieve spirituele dimensie [Franciscus 2013, 15] en zijn ‘open geest en gelovig hart’ [Bergoglio 2013²] hebben van hem een ‘papabile’ gemaakt. Als aartsbischop van Buenos Aires – met ruim drie miljoen inwoners – streefde hij naar open en broederlijke gemeenschappen, naar leidinggevende rollen voor leken, naar evangelisatie van alle inwoners van de stad en naar bijstand van zieken en armen. Het college van kardinalen wist dat de Kerk in tijden van crisis behoefte heeft aan een leider met diepgang en charme, een zielzorger met een groot

hart, een herder met vriendschappelijke omgang, wijze raad en eerlijke levenswijshheid. Ze zagen in Bergoglio de juiste man op het juiste moment, ook al wou hijzelf nooit paus worden [Hirsch 2014].

Zijn eenvoudige en menselijke optreden na het ‘Habemus Papam’ op het balkon van de Sint-Pietersbasiliek raakte het hart van de wereld. Al heel vlug werd de Argentijn razend populair. In Italië werd ‘Francesco’ de meest gekozen voor-naam voor jongens. Amper vier maanden na zijn verkiezing riep de Italiaanse maandeditie van *Vanity Fair* hem tot ‘man van het jaar’ uit en gaf hem de bijnaam ‘Papa Coraggio’ (moedige paus) omdat hij zijn boodschap illustreert met machtige woorden en gebaren. Na zo’n korte ‘proefperiode’ was duidelijk dat deze paus niet over de ‘weg’ praat of schrijft, maar de ‘weg’ gaat. Hij komt authentiek en overtuigend over, en dit wordt gewaardeerd in een wereld die zich steeds meer van de Kerk distantieert. Vijf maanden later werd Franciscus ook door *Time Magazine* tot ‘man van het jaar 2013’ verkozen. Volgens de jury is het ongewoon dat een nieuwe speler op de wereldscène zo snel zoveel aandacht weet op te wekken, bij zowel jongeren als ouderen, bij zowel gelovigen als niet-gelovigen. Het Amerikaanse weekblad roemde de charismatische kerkleider als ‘pau van het volk’ en ‘superster’ en wees erop dat hij ‘op meesterlijke wijze’ gebruikmaakt van de middelen van de 21ste eeuw om ‘gestalte te geven aan een taak, die stamt uit de eerste eeuw’ [23 december 2013]. Zo is Franciscus de eerste twitterende paus, en met succes: in augustus 2014 behaalde hij al meer dan 15 miljoen volgers.

De kinder- en jeugdijaren van Jorge Mario Bergoglio werden sterk beïnvloed door zijn grootouders. Het was vooral de moeder van zijn vader – Rosa – die voor hem een ‘heilige’ was [citaat 328]. Met haar wijsheid vormde zij zijn geloofsweg: ze vertelde hem over Jezus en bracht hem de catechismus bij. Zijn grote voorliefde voor zijn oma ligt ten grondslag aan zijn oproep in talrijke teksten om respect te hebben voor de bejaarden en hen niet uit te sluiten als ‘sociaal afval’ [58]. Hiermee hangt ook zijn wens samen om paus emeritus Benedictus XVI niet als ‘standbeeld in een museum’ te beschouwen [67], maar een beroep te doen op zijn wijsheid, ook al heeft Joseph Ratzinger bij zijn afscheid op 28 februari 2013 in Castel Gandolfo gezegd dat hij een leven in het verborgene wou

leiden, gewijd aan gebed en lectuur. In zijn teksten roept Franciscus (groot)ouders op om hun (klein)kinderen te laten opgroeien in een gezin waarin het geloof op concrete wijze beleefd wordt. Het doorgeven van het geloof is voor hem een belangrijke taak in de opvoeding van jongeren.

Een cruciale dag in het leven van Jorge Mario Bergoglio was 21 september 1953. Op die dag hoorde de zeventienjarige voor de eerste keer dat God hem riep. Oorspronkelijk wou hij met zijn kameraden de ‘dag van de studenten’ vieren, maar hij besloot die dag te starten met een bezoek aan zijn parochiekerk San José de Flores in Buenos Aires. Daar ontmoette hij een priester die hij niet kende. Omdat die een grote indruk op hem maakte, wou hij bij hem biechten. Het is dankzij deze biecht dat hij zijn geestelijke roeping ervaren heeft. Jorge Mario ging niet meer naar het station waar zijn vrienden verbleven, maar naar huis. Vanaf dat ogenblik wist hij dat hij priester wou worden [Franciscus 2013, 49].

Toen hij bisschop werd (1992), koos Bergoglio als motto *Miserando atque eligendo* (gekozen door genade). Dit is een zinsnede uit een homilie van de Angelsaksische monnik Beda Venerabilis (672/673-735) over de evangelist Matteüs. Hij was tollenaar, een beroep dat vanwege de zelfverrijking als zondig werd beschouwd. Beda beschrijft hoe Jezus Matteüs koos als discipel omdat Hij door mededogen werd bewogen toen Hij hem zag. De tekst ontroerde Jorge Mario toen hij zeventien jaar was, omdat hij zichzelf zoals Matteüs beschouwde als een zondaar over wie Christus zich heeft ontfermd (*miserando*) en door Hem is geroepen (*eligendo*). Dit motto staat ook op Bergoglio's pauselijk wapenschild.

Deze biografische gegevens verklaren waarom paus Franciscus in zijn gesproken en geschreven teksten zoveel aandacht besteedt aan de zonde, de biecht, de vergiffenis, de barmhartigheid en de genade. Vaak herhaalt hij dat hij een zondaar is en om de twee weken gaat biechten. Hij beklemtoont niet alleen dat elke gelovige God regelmatig vergiffenis moet vragen voor zijn zonden, maar hij verzekert ook dat God iedereen en alles vergeeft, niemand verlaat of vergeet. Voor de paus is het sacrament van de verzoening in de eerste plaats een ‘sacrament van de genezing’ [75], want het goede is altijd sterker dan het kwaad. Dit leidt tot de enige ‘dogmatische zekerheid’ die hij heeft, namelijk dat God in het leven van elke persoon aanwezig is [Spadaro 2013]. Voor Franciscus

BIOGRAFIE VAN JORGE MARIO BERGOGLIO

Jorge Mario Bergoglio wordt geboren op 17 december 1936 in Buenos Aires. Zijn ouders Mario en Regina Sivori zijn Italiaanse immigranten. Uit het huwelijk worden naast Jorge Mario nog twee zonen en twee dochters geboren. Alleen zijn zus Maria Elena leeft nog. De kinderen groeien op in een bescheiden gezin: vader is als boekhouder werkzaam voor de spoorwegen en moeder is huisvrouw.

Hij studeert af als chemisch technicus en werkt enkele jaren in een laboratorium. Op 11 maart 1958 gaat hij binnen in het noviciaat van de Sociëteit van Jezus. Van 1960 tot 1963 studeert hij filosofie en menswetenschappen aan het Colegio de San José in San Miguel. Van 1964 tot 1965 onderwijst hij literatuur en psychologie aan het Colegio de la Inmaculada in Santa Fe en in 1966 aan het Colegio del Salvatore in Buenos Aires. Van 1967 tot 1970 studeert hij theologie aan het Colegio de San José.

Op 13 december 1969 wordt Jorge Mario tot priester gewijd in de orde van de Sociëteit van Jezus. Hij wordt novicemeester in San Miguel, waar hij ook theologie doceert. Op 22 april 1973 legt hij zijn eeuwige gelofte af. Dan wordt hij provinciaal van de jezuïeten in Argentinië (1973-1979), rector van het Colegio de San José en parochiepriester in San Miguel (1980-1986). In 1986 verblijft hij enkele maanden in Duitsland om zijn doctorale proefschrift te voltooien. Daarna is hij actief als biechtvader en geestelijk begeleider in Córdoba.

Op 20 mei 1992 wordt hij benoemd tot titulair bisschop van Auca en hulpbisschop van Buenos Aires. Hij wordt tot bisschop gewijd op 27 mei 1992. Op 28 februari 1998 wordt hij tot aartsbisschop van Buenos Aires benoemd. Van 2005 tot 2011 is hij voorzitter van de bisschoppenconferentie van Argentinië.

Op het consistorie van 21 februari 2001 creëert paus Johannes Paulus II hem tot kardinaal.

Op 13 maart 2013 kiest het college van kardinalen hem tot opvolger van paus Benedictus XVI.

A

AANBIDDING

In de orthodoxe kerken heeft men de mooie oude liturgie bewaard, terwijl wij een beetje het gevoel voor de aanbidding verloren hebben. Zij loven God, aanbidden Hem, zingen. De tijd speelt hierbij geen rol. Het middelpunt is God en dat is een rijkdom. [1]

Wat betekent dit: God aanbidden?

Bij Hem leren vertoeven, halt houden om met Hem te spreken en voelen dat zijn aanwezigheid de waarachtigste, de beste, de allerbelangrijkste is.

Hem de plaats geven die Hem toekomt.

Zeggen en geloven – maar niet louter met woorden – dat alleen Hij echt ons leven stuurt.

De Heer aanbidden betekent dat wij ten overstaan van Hem ervan overtuigd zijn dat Hij de enige God is, de God van ons leven, van onze geschiedenis. [2]

God aanbidden betekent: leren bij Hem zijn om van onze hemelijke afgoden afstand te doen en Hem in het midden van ons leven te plaatsen. [3]

Aanbidden en dienen zijn twee houdingen die niet van elkaar gescheiden kunnen worden, maar altijd samen horen. De Heer aanbidden en de ander dienen en niets voor zichzelf houden. [4]

We weten hoe we God iets moeten vragen en hoe we Hem danken, maar God aanbidden, God loven is nog meer. Alleen wie over een sterk geloof beschikt, is in staat te aanbidden. [5]

Aanbid ik de Heer?

Aanbid ik Jezus Christus, de Heer?

Of speel ik zo half-en-half het spel van de prins van deze wereld?

We moeten tot het einde toe in vol vertrouwen en trouw aanbidden.

Dit is de genade die we moeten afsmeaken. [6]

De herontdekking van het gebed in verschillende vormen – en in het bijzonder de eucharistische aanbedding – is een bron van hoop voor de Kerk om te groeien en wortel te schieten. [7]

Bij de aanbedding van het Allerheiligste Sacrament zegt Maria tot ons:

Kijk naar mijn Zoon.

Houd je blik op Hem gericht.

Luister naar Hem.

Spreek met Hem.

Hij kijkt vol liefde naar jou.

Wees niet bang!

Hij zal je leren om Hem te volgen, om van Hem te getuigen in de grote en kleine handelingen van je leven, in de familiebanden, op je werk, tijdens feesten.

Hij zal je leren uit jezelf te treden zodat je de anderen liefdevol kunt aanschouwen zoals Hij.

Niet met woorden, maar met daden heeft Hij jou bemind en bemint hij jou! [8]

ABORTUS

Elk kind dat niet geboren maar onrechtvaardig veroordeeld wordt tot abortus, heeft het gezicht van Jezus Christus, heeft het gezicht van de Heer, die nog voordat Hij geboren werd en toen Hij net geboren was, de afwijzing van de wereld heeft ondervonden. [9]

Het is God die het leven schenkt. Respecteren en beminnen we het menselijk leven, in het bijzonder het onbeschermd in de moederschoot! [10]

ADVENT

In de adventstijd verwachten we de Heer, die ons allen op het feest zal bezoeken, maar ook ieder afzonderlijk in zijn hart.

De Heer komt! Laten we Hem verwachten! ^[11]

De adventstijd biedt ons de horizon van de hoop.

Een hoop die niet ontgoochelt omdat zij op Gods Woord gefundeerd is.

Een hoop die niet ontgoochelt, eenvoudigweg omdat de Heer nooit ontgoochelt! Hij is trouw, Hij ontgoochelt niet!

Laten wij aan die schoonheid denken. Laten wij die schoonheid voelen! ^[12]

De advent is een weg naar Bethlehem.

Laten we aangetrokken worden door het licht van de mensgeworden God! ^[13]

Laten we ons voorbereiden om Kerstmis te vieren met Maria en Jozef voor ogen.

Maria, de vrouw vol van genade die de moed gehad heeft zich volledig aan Gods Woord toe te vertrouwen.

Jozef, de trouwe en rechtvaardige man die er de voorkeur aan gaf de Heer te geloven in plaats van te luisteren naar de stemmen van de twijfel en van de menselijke hoogmoed.

Met hen zijn we samen op weg naar Bethlehem. ^[14]

AFGUNST

Let op de verleiding van de afgunst! Wij zitten op dezelfde boot en varen naar dezelfde haven! Vragen wij de genade om ons te verheugen over de vruchten van anderen, die van allen zijn. ^[15]

ANGST

Angst is geen goede raadgever.

Angst geeft slechte raad en zet je op de verkeerde weg. ...

Er is trouwens goede en slechte angst.

Goede angst is gebaseerd op voorzichtigheid, op het besef dat we zwakke mensen zijn.

Slechte angst daarentegen moeten we vermijden, want hij verlamt en blokkeert ons. [16]

De grootste vijand voor een zwak geloof is angst.

Wees niet bang! Wij weten dat wij zwak zijn, maar de Heer is sterker. Wanneer je met Hem gaat, is er geen probleem!

Een kind is zeer zwak, maar het was bij papa, bij mama. Het is in veiligheid. [17]

De Heer herhaalt: 'Wees niet bang' (Lc 2,10), zoals de engelen aan de herders hebben gezegd: 'Wees niet bang!' En ook ik herhaal voor jullie allen nog eens: 'Wees niet bang!' [18]

ANTISEMITISME

Vandaag herdenken we de Rijkskristalnacht. Het geweld in de nacht van 9 op 10 november 1938 op de joden, de synagogen, de woningen, de winkels was een droevige stap naar de tragedie van de Shoah.

We willen ons medeleven en onze solidariteit met het joodse volk – onze grotere en oudere broers – opnieuw uitspreken.

Bidden we tot God dat de herinnering aan het verleden, de herinnering aan de begane zonden ons moge helpen om steeds waakzaam te zijn voor elke vorm van haat en intolerantie. [19]

Het is een tegenstrijdigheid dat een christen een antisemiet is, want zijn wortels zijn ook een beetje joods. Een christen kan geen antisemiet zijn. Het antisemitisme moet uit het hart van elke man en elke vrouw worden verbannen! [20]

APOSTEL

Een apostel is een persoon die de volmacht heeft en gezonden is om iets te doen. De apostelen werden door Jezus uitgekozen, geroepen en gezonden om zijn werk voort te zetten. Dat wil zeggen: bidden – het eerste werk van een apostel – en – vervolgens – het evangelie verkondigen. [21]

ARBEID

De arbeid behoort tot Gods liefdesplan. Wij zijn geroepen om de goederen van de schepping te ontginnen en te behoeden. Zo nemen wij deel aan het werk van de schepping!

Arbeid is een fundamenteel element voor de waardigheid van een mens. Om het met een beeld te zeggen: arbeid 'zalf't', vervult ons met waardigheid. Het doet ons op God gelijken, die gewerkt heeft, die werkt en altijd aan het werk is. Door arbeid kan de mens in zijn eigen behoeften en die van zijn gezin voorzien, bijdragen tot de groei van zijn eigen natie. ...

Hoeveel mensen in de wereld zijn niet het slachtoffer van een vorm van verslaving, waarbij de mens het werk dient, terwijl het werk de mens moet dienen zodat hij zijn waardigheid behoudt. [22]

Wanneer professionaliteit ontbreekt, glijdt men langzaam af naar middelmatigheid. Dossiers worden clichéverslagen en mededelingen verliezen hun innerlijke, drijvende, levende kracht. Men is niet in staat naar ruime horizons te kijken. [23]

BRONVERMELDING

INLEIDING

- Bergoglio, Jorge (2013²), *Mente abierta, corazón creyente*, Buenos Aires: Editorial.
- Hirsch, Miguel (2014), *Jorge. Begegnungen mit einem, der nicht Papst werden wollte*, Freiburg im Breisgau: Verlag Herder.
- Papst Franziskus (2013), *Mein Leben, mein Weg. El Jesuita. Die Gespräche mit Jorge Mario Bergoglio von Sergio Rubin und Francesca Ambrogetti*, Freiburg im Breisgau: Verlag Herder.
- Spadaro, Antonio (2013), Interview met paus Franciscus voor publicatie in alle jezuïetentijdschriften, 19, 23 en 29 augustus 2013. Nederlandse vertaling gepubliceerd in het cultureel-maatschappelijk maandblad *Streven*, november 2013: <http://www.streventijdschrift.be/artikels/13/SpadaroInterviewFranciscus.htm>
- <http://w2.vatican.va/content/francesco/en/biography/documents/papa-francesco-biografia-bergoglio.html>

BLOEMLEZING

- [1] Persconferentie op de terugvlucht uit Brazilië, 28 juli 2013
- [2] Homilie tijdens de inbezitname van de pauselijke basiliek Sint-Paulus-buiten-de-Muren, 14 april 2013
- [3] Tweet, 14 april 2014
- [4] Toespraak tijdens de plenaire zitting van de International Union of Superiors General, 8 mei 2013
- [5] Ochtendmeditatie, 10 januari 2014
- [6] Ochtendmeditatie, 28 november 2013
- [7] Toespraak tot de Nederlandse bisschoppen tijdens hun ad-liminabezoek, 2 december 2013
- [8] Videoboodschap voor de gebedswake in het heiligdom Divino Amore naar aanleiding van het Jaar van het Geloof, 12 oktober 2013
- [9] Toespraak tot leden van katholieke artsensorganisaties, 20 september 2013
- [10] Tweet, 15 mei 2013
- [11] Angelus, 8 december 2013
- [12] Angelus, 1 december 2013
- [13] Tweet, 21 december 2013
- [14] Angelus, 22 december 2013
- [15] Apostolische exhortatie *Evangelii Gaudium*, 24 november 2013, nr. 99
- [16] Interview met vijf Vlaamse jongeren, 31 maart 2014
- [17] Pinksterwake met de kerkelijke bewegingen, 18 mei 2013
- [18] Homilie tijdens de middernachtmis, 24 december 2013
- [19] Angelus, 10 november 2013

- [20] Toespraak tot een delegatie van de Joodse gemeenschap in Rome, 11 oktober 2013
- [21] Algemene audiëntie, 16 oktober 2013
- [22] Algemene audiëntie, 1 mei 2013
- [23] Kersttoespraak tot de leden van de Romeinse Curie, 21 december 2013
- [24] Ontmoeting met vertegenwoordigers van werknemers in Cagliari (Sardinië), 22 september 2013
- [25] Videoboodschap tot de deelnemers aan het derde 'Festival van de sociale leer van de Kerk' in Verona, 21 november 2013
- [26] Toespraak tot de leiders en de arbeiders van de staalfabrieken in Terni, 20 maart 2014
- [27] Tweet, 2 mei 2013
- [28] Ontmoeting met vertegenwoordigers van werknemers in Cagliari, 22 september 2013
- [29] Gebed aan het einde van de ontmoeting met arbeiders in Cagliari, 22 september 2013
- [30] Vraaggesprek met leerlingen van jezuïetenscholen in Italië en Albanië, 7 juni 2013
- [31] Algemene audiëntie, 5 juni 2013
- [32] Toespraak tijdens een bezoek aan de armenwijk Varginha (Manguinhos) in Rio de Janeiro, 25 juli 2013
- [33] Boodschap voor de vastentijd 2014, 26 december 2013
- [34] Toespraak in het Romeinse vluchtelingencentrum Astalli, 10 september 2013
- [35] Toespraak tot het Braziliaans episcopaat in Rio de Janeiro, 27 juli 2013
- [36] Toespraak tot vertegenwoordigers van de media, 16 maart 2013
- [37] Interview met vijf Vlaamse jongeren, 31 maart 2014
- [38] Ochtendmeditatie, 27 februari 2014
- [39] Toespraak tot het diplomatieke korps dat bij de Heilige Stoel geaccrediteerd is, 22 maart 2013
- [40] Homilie in de parochiekerk Sant'Anna in het Vaticaan, 17 maart 2013
- [41] Homilie tijdens de inbezitname van de pauselijke basiliek Sint-Jan-van-Lateranen, 7 april 2013
- [42] Homilie tijdens de inbezitname van de pauselijke basiliek Sint-Jan-van-Lateranen, 7 april 2013
- [43] Angelus, 15 september 2013
- [44] Angelus, 3 november 2013
- [45] Angelus, 17 maart 2013
- [46] Homilie, 13 oktober 2013
- [47] Homilie tijdens de paaswake, 30 maart 2013
- [48] Paasboodschap 2013, 31 maart 2013
- [49] Angelus, 5 januari 2014
- [50] Angelus, 15 september 2013
- [51] Angelus, 9 juni 2013
- [52] Toespraak in het Romeinse vluchtelingencentrum Astalli, 10 september 2013
- [53] Ontmoeting met armen en gevangenen in de kathedraal van Cagliari, 22 september 2013
- [54] Angelus, 17 maart 2013
- [55] Angelus, 15 september 2013
- [56] Toespraak tot deelnemers aan de 28ste internationale conferentie van de Pauselijke Raad voor pastoraal in de ziekenzorg, 23 november 2013
- [57] Persconferentie op de vlucht naar Brazilië, 22 juli 2013
- [58] Videoboodschap tot de deelnemers aan het derde 'Festival van de sociale leer van de Kerk' in Verona, 21 november 2013
- [59] Toespraak tot Argentijnse jongeren in de kathedraal Sint-Sebastiaan van Rio de Janeiro, 25 juli 2013
- [60] Ochtendmeditatie, 19 november 2013
- [61] Toespraak tot leden van katholieke artsorganisaties, 20 september 2013
- [62] Ochtendmeditatie, 6 januari 2014